PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ VALSTYBINĘ MOKESČIŲ INSPEKCIJĄ
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2013-03-15 Nr.4D-2013/1-174
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo advokatės X (toliau vadinama – pareiškėjas) skundą dėl pareigūnų galimo biurokratizmo ir (ar) piktnaudžiavimo.

Skunde nurodoma, kad advokatų kontora „P“ (toliau vadinama – Kontora) 2012-08-02 kreipėsi į Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau vadinama – VMI prie FM) paklausimu dėl fondų vienetų turėtojams taikomo apmokestinimo perleidžiant investicinius vienetus.

VMI prie FM 2012-08-08 atsiuntė Kontorai raštą dėl atstovavimo sutarties pateikimo.

Kontora 2012-08-10 išsiuntė kartotinį paklausimą, nurodydama, jog „[...] neatstovauja konkretaus vieno kliento [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). Paklausimą išsiuntė registruotu laišku ir elektroninio pašto adresu vmi@vmi.lt ir s.duskevic@vmi.lt. Kaip teigiama skunde, nesulaukusi atsakymo, pareiškėja VMI prie FM telefonu pasiteiravo, ar paklausimas yra gautas ir kada laukti atsakymo.

Pareiškėja nurodo, jog VMI prie FM specialistė A. Vaitkienė 2012-11-12 paprašė kartotinai atsiųsti paklausimą. Kontora kartotinį paklausimą išsiuntė elektroniniu paštu a.vaitkiene@vmi.lt, iš kur gavo patvirtinimą apie paklausimo gavimą. Specialistė Padegimienė (vardas nenurodytas) kalbėdama telefonu pareiškėjai patvirtino, kad Kontora atsakymą gaus skubos tvarka. Pareiškėja teigia, kad iki 2013-01-29 atsakymo į savo paklausimą (kartotinius paklausimus) negavo.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimo metu, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsnių nuostatomis, Seimo kontrolierius Romas Valentukevičius kreipėsi į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininką Modestą Kaseliauską, prašydamas pateikti teisės aktais pagrįstus paaiškinimus dėl skunde išdėstytų aplinkybių bei turinčių reikšmės tyrimui dokumentų patvirtintas kopijas.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pareigūnų veiksmų

1. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko pavaduotojas, atliekantis viršininko funkcijas, Artūras Klerauskas 2013-02-28 raštu Seimo kontrolieriui pateikė prašomą informaciją ir dokumentus:

1.1. Advokatų kontora „P“ 2012-08-02 kreipėsi į VMI prie FM su paklausimu. Į šį dokumentą buvo atsakyta 2012-08-08 raštu Nr. (32.41-GPM)-RM-4532, kuriame buvo prašoma kartu su paklausimu pateikti teisės aktų nustatyta tvarka įformintą atstovavimą patvirtinantį dokumentą.

1.2. 2012-08-10 pareiškėjos paklausimas buvo atsiųstas dviem elektroninių paštų adresais (s.duskevic@vmi.lt ir vmi@vmi.lt), tačiau nebuvo pridėtas atstovavimą patvirtinantis dokumentas.

Elektroniniu paštu gautas paklausimas nebuvo perduotas VMI prie FM Bendrųjų reikalų departamento kanceliarijai, kad būtų užregistruotas, kadangi, kaip buvo nurodyta atsiųstame elektroniniame laiške, paklausimo originalas išsiųstas taip pat ir registruotu paštu. Tačiau registruotu laišku siųstas paklausimas nebuvo gautas.

1.3. Gavusi kartotinį paklausimą VMI prie FM Mokesčių informacijos departamento (toliau vadinama – MID) Švietimo ir konsultavimo skyriaus 1-ojo poskyrio vyriausioji specialistė Snežana Duškevič tiek elektroniniu paštu (nerengiant oficialaus rašto), tiek telefonu advokatę X 2012-11-12 informavo, kad, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, VMI prie FM nagrinėjami tik tokie elektroniniu būdu pateikti paklausimai, kurie yra atsiųsti per www.vmi.lt interneto tinklalapio „El. paklausimų“ skyrelį (t. y. paaiškinta, kad asmeninio pašto adresu atsiųsti paklausimai nenagrinėjami). Taip pat buvo pažymėta, kad, pagal Taisyklių 33 punkto nuostatas, VMI prie FM paklausėjų atstovams konsultacijas teikia tik pateikus atstovavimą patvirtinantį dokumentą, nes, pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas ir Taisyklių 3 punkto nuostatas, konsultacija yra apibrėžiama kaip rašytinis paaiškinimas konkrečiam mokesčių mokėtojui jo mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir kitais klausimais. Išsamaus atsakymo į gautą paklausimą VMI prie FM nepateikė, nes nebuvo pridėtas atstovavimą patvirtinantis dokumentas, kaip to reikalauja teisės aktai.

1.4. Pareiškėjai (Kontoros atstovei) 2012-11-12 paskambinus VMI prie FM Mokesčių informacijos centro telefonu 1882 dėl negauto atsakymo į 2012-08-10 siųstą kartotinį paklausimą, siekiant greičiau išspręsti klausimą, išimties tvarka buvo paprašyta paklausimą atsiųsti elektroninio pašto adresu a.vaitkiene@vmi.lt. Paklausimas elektroninio pašto adresu a.vaitkiene@vmi.lt buvo gautas 2012-11-12 irtą pačią dieną perduotas VMI prie FM Bendrųjų reikalų departamento kanceliarijai bei užregistruotas numeriu GM-6116.

1.5. Į 2012-11-12 persiųstą paklausimą buvo parengtas atsakymas, kuris 2012-11-19 užregistruotas ir išsiųstas Kontorai (2012-11-19 raštas Nr. (32.41-GPM)-RM-6285 „Dėl Paklausimo“). Tačiau įvedant adresato elektroninio pašto adresą dėl techninių priežasčių buvo praleisti simboliai ir atsakymas į paklausimą buvo išsiųstas ne elektroninio pašto adresu info@lt.dicsa.net, bet info@dicsa.net, todėl laiškas nebuvo pristatytas gavėjui. Siekiant užtikrinti atsakymų teikimo elektroniniu paštu kontrolę, jau imtasi nepristatytų laiškų monitoringo priemonių.

1.6. VMI prie FM, siekdama išspręsti kilusią problemą, Kontorai pateikė paaiškinimą į gautus klausimus (2013-02-15 raštas Nr. 32.42-31-1-RM „Dėl investicinių vienetų pardavimo pajamų apmokestinimo“).

Informuota, kad įvertinus klausimą dėl Taisyklių nuostatų taikymo bus rengiami Taisyklių pakeitimai, kuriais bus atsisakoma atstovavimą patvirtinančio dokumento pateikimo tais atvejais, kai kreipiamasi bendro pobūdžio informacijos.

2. Vadovaujantis Konsultacijų ir informacijos teikimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos viršininko 2007-10-09 įsakymu Nr. VA-66 (aktuali redakcija) (toliau vadinama – Taisyklės) nuostatomis, šios Taisyklės „[...] nustato konsultacijų raštu ir konsultacijos bei informacijos telefonu teikimo Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos [...] ir informacijos teikimo žodžiu apskričių valstybinėse mokesčių inspekcijose (toliau vadinama – AVMI) tvarką, įgyvendinant vieno langelio principą.

Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymu.

Šios Taisyklės nesusijusios su asmenų skundų, prašymų ir pranešimų registravimu, nagrinėjimu ir atsakymų rengimu pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatas [...].“

Pagal Taisyklių 3 punktą, „[...] **paklausėjas** – tai juridinis ar fizinis asmuo, kuris žodžiu

arba raštu kreipiasi į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl konsultacijos ir/ar informacijos, **paklausimas** – tai paklausėjo raštu arba žodžiu kreipimasis į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl konsultacijos ir/ar informacijos [...].“

Pagal Taisyklių 30, 31, 33–40 punktus, „[...] Rašytiniai paklausimai, pateikti nenaudojant elektroninių paklausimų formos per VMI prie FM interneto svetainės skyrelį, skirtą paklausimams pateikti, nenagrinėjami. Tokie paklausimai grąžinami paklausėjui ir nurodoma grąžinimo priežastis bei rašytinių paklausimų pateikimo būdai.

Siekdamas parengti tikslią rašytinę konsultaciją ir išvengti neteisingų interpretacijų, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo paklausimo gavimo dienos rašytinę konsultaciją rengiantis valstybės tarnautojas ar darbuotojas gali paklausėjo paprašyti patikslinti duomenis, nustatęs konkretų terminą duomenims patikslinti. Konsultacija teikiama tik gavus patikslintus duomenis. Tokiu atveju rašytinės konsultacijos pateikimo terminas šių Taisyklių 36 punkte nustatyta tvarka skaičiuojamas nuo patikslintų duomenų gavimo iš paklausėjo dienos.

Paklausėjo atstovui (įskaitant ir konsultacines bei apskaitos, audito paslaugas teikiančias įmones, taip pat advokatus, advokatų padėjėjus ir panašiai, kai klausiama paklausėjo vardu) konsultacijos raštu teikiamos šiose Taisyklėse nustatyta tvarka, tik pateikus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įformintą atstovavimą patvirtinantį dokumentą.

Jeigu paklausėjas Taisyklių 5.1 punkte nurodytais būdais rašytinius paklausimus pateikė AVMI, tai jo paklausimas ne vėliau kaip kitą darbo dieną turi būti persiųstas VMI prie FM konsultuojančiam padaliniui.

Jeigu paklausime išdėstyti klausimai susiję su kelių institucijų kompetencija, tai dėl tos dalies (jeigu ją galima suteikti atskirai nuo visos prašomos konsultacijos) paklausimo, kuri susijusi su Valstybinės mokesčių inspekcijos kompetencija, konsultacija suteikiama šių Taisyklių nustatyta tvarka, dėl kitos dalies konsultacijos paklausimas persiunčiamas kitai kompetentingai institucijai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo paklausimo gavimo VMI prie FM dienos, kartu apie tai raštu turi būti pranešama paklausėjui ir paaiškinama persiuntimo priežastis.

VMI prie FM pateiktas rašytinis paklausimas (išskyrus nesudėtingus paklausimus) turi būti išnagrinėtas ir konsultacija paklausėjui suteikta ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo paklausimo gavimo dienos, išskyrus Taisyklių 37–38 punktuose nurodytus atvejus. Paklausimo nagrinėjimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo kitos darbo dienos, einančios po paklausimo gavimo VMI prie FM dienos.

Jeigu dėl objektyvių priežasčių (dėl suformuotos skirtingos ar visai nesuformuotos mokestinės praktikos, neparengto apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo (komentaro), dėl informacijos, konsultacijos iš kitų institucijų reikalingumo ir panašiai) negalima laiku parengti rašytinės konsultacijos per Taisyklių 36 punkte nustatytą terminą, šis terminas gali būti pratęstas dar iki 20 darbo dienų.

Kai atsakymas į paklausimą yra susijęs su apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo (komentaro) parengimo inicijavimu, per šiame punkte nustatytą terminą parengiama ir paklausėjui pateikiama konsultacija su VMI prie FM nuomone, nurodant, kad pateikta VMI prie FM nuomonė yra negalutinė ir yra inicijuotas (inicijuojamas) tuo klausimu apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo (komentaro) parengimas.

Kai rašytinės konsultacijos negalima parengti dėl paklausimų, kurie susiję su informacijos iš užsienio valstybės institucijos gavimu, per Taisyklių 36 punkte nustatytą terminą, tokios konsultacijos terminas gali būti pratęstas iki tol, kol nebus gautas atsakymas iš užsienio valstybės institucijos.

Taisyklių 37 ir 38 punktuose nustatytais atvejais konsultuojančio padalinio valstybės tarnautojas ar darbuotojas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po paaiškėjimo, kad rašytinės konsultacijos pateikimas gali užsitęsti ilgiau kaip 20 darbo dienų, turi informuoti paklausėją raštu, kad konsultacijos suteikimo terminas pratęsiamas, ir nurodyti pratęsimo priežastis.

Rašytinės konsultacijos į elektroniniu paštu gautus paklausimus turi būti teikiamos elektroniniu paštu paklausėjo nurodytu elektroninio pašto adresu. Jeigu paklausėjas rašytinę

konsultaciją pageidauja gauti vienu iš Taisyklių 5.1 punkte nurodytu konkrečiu būdu, tačiau dėl techninių kliūčių to padaryti nepavyksta, konsultacija raštu gali būti teikiama kitu būdu [...].“

3. Iš skundo tyrimui pateiktos informacijos matyti, kad advokatų kontoros „P“ advokatas Y 2012-08-02 (*registruotu paštu ir e-paštu* – taip prašyme) prašymu „Dėl Fondų vienetų turėtojams taikomo apmokestinimo perleidžiant investicinius vienetus“ kreipėsi į VMI prie FM, kur nurodė „[...] advokatų kontora „P“ atstovauja klientą – valdymo įmonės statusą turinčią uždarąją akcinę bendrovę [...], [...] atstovaujama valdymo įmonė ketina steigti atviro ir uždaro tipo [...]. Iš šio prašymo tikrai negalima suprasti, kad terminas „Klientas“ [...] *yra naudojamas tik patogumo tikslais* [...].“

Seimo kontrolieriaus nuomone, VMI prie FM pareigūnai 2012-08-08 raštu paprašė atstovavimą patvirtinančio dokumento vadovaudamiesi galiojančiais teisės aktais, todėl jų veiksmuose biurokratizmo nebuvo.

4. Iš skundo tyrimo metu surinktos informacijos nustatyta, kad pareiškėja 2012-08-10 pateikė kartotinį prašymą (tokio pat turinio kaip 2012-08-02 prašymas) (*registruotu paštu ir e-paštu* – taip prašyme), kuriame paaiškino naudojamo prašyme termino „Klientas“ prasmę. **Seimo kontrolieriui pateikta kvito, patvirtinančio prašymo išsiuntimą registruotu paštu, kopija.**

Seimo kontrolierius kritiškai vertina VMI prie FM paaiškinimą, jog elektroniniu paštu gautas pareiškėjos paklausimas nebuvo perduotas kanceliarijai užregistruoti, kadangi, „[...] *kaip buvo nurodyta atsiųstame elektroniniame laiške, paklausimo originalas išsiųstas taip pat ir registruotu paštu. Tačiau registruotu laišku siųstas paklausimas gautas nebuvo* [...].“ Juk tokiu pat būdu buvo gautas 2012-08-02 prašymas, bet į jį buvo atsakyta.

Seimo kontrolieriaus nuomone, visi fizinių ir juridinių asmenų pateikti prašymai, paklausimai, skundai VMI prie FM turi būti registruojami, nepriklausomai nuo to, kokiu būdu jie pateikti – elektroniniu būdu per VMI bendrąjį elektroninį paštą ar specialistų elektroninio pašto adresais (tuomet jie turi persiųsti į bendrąjį VMI elektroninį paštą) ar registruotu paštu. Tada nekils tokios konfliktinės situacijos, susidariusios, kai pareiškėja į savo 2013-08-10 paklausimą atsakymą gavo tik 2012-11-19, t. y. praleidus visus teisės aktais numatytus atsakymui pateikti terminus.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius atkreipia Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko Modesto Kaseliausko dėmesį į pažymos 4 punktą, siūlo imtis priemonių, kad asmenų prašymai, paklausimai būtų registruojami ir į juos būtų atsakoma teisės aktų nustatytais terminais.

Apie rekomendacijų vykdymą prašyčiau informuoti Seimo kontrolierių.

Seimo kontrolierius Romas Valentukevičius

Audronė Blinkevičienė, 8 706 65112